

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

A6-0343/2008

12.9.2008

REKOMMENDATION

om förslaget till rådets beslut om ingående på Europeiska gemenskapens och dess medlemsstaters vägnar av ett protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Bulgariens och Rumäniens deltagande som avtalsslutande parter till följd av deras anslutning till Europeiska unionen (09116/2008 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Marian-Jean Marinescu

Teckenförklaring

- * Samrådsförfarandet
majoritet av de avgivna rösterna
- **I Samarbetsförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- **II Samarbetsförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- *** Samtyckesförfarandet
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget
- ***I Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna
- ***II Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten
majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten
- ***III Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen)
majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION.....	5
MOTIVERING	7
ÄRENDETS GÅNG	12

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om förslaget till rådets beslut om ingående på Europeiska gemenskapens och dess medlemsstaters vägnar av ett protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Bulgariens och Rumäniens deltagande som avtalsslutande parter till följd av deras anslutning till Europeiska unionen (09116/2008 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

(Samtyckesförfarandet)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av förslaget till rådets beslut (09116/2008),
- med beaktande av protokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Bulgariens och Rumäniens deltagande som avtalsslutande parter till följd av deras anslutning till Europeiska unionen (8689/08),
- med beaktande av protokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer angående Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens deltagande som avtalsslutande parter till följd av deras anslutning till Europeiska unionen¹,
- med beaktande av protokollet till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer²,
- med beaktande av den begäran om samtycke som rådet översänt i enlighet med artikel 300.3, andra stycket jämförd med artikel 300.2 första stycket andra meningen och artikel 310 i EG-fördraget (C6-0209/2008),
- med beaktande av artikel 6.2 i 2005 års anslutningsakt,
- med beaktande av artikel 75 och artikel 83.7 i arbetsordningen,
- med beaktande av rekommendationen från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A6-0343/2008), och av följande skäl:
 1. Europaparlamentet ger sitt samtycke till beslut om ingående av protokollet.
 2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen samt regeringarna och parlamenten i medlemsstaterna och Schweiziska edsförbundet

¹ EUT L 89, 28.3.2006, s. 30.

² EGT L 114, 30.4.2002, s. 6.

parlamentets ståndpunkt.

MOTIVERING

I. Bakgrund

Den 21 juni 1999 tecknades ett avtal mellan EU och dess medlemsstater (Belgien, Danmark, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Österrike, Portugal, Finland, Sverige och Förenade Kungariket), å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer¹, som trädde i kraft den 1 juni 2002².

Till följd av anslutningen av tio nya medlemsstater (EU 10) den 1 maj 2004 ändrades avtalet genom ett protokoll så att det även omfattar EU 10 (Republiken Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien). Det första protokollet till avtalet undertecknades av EU och dess medlemsstater den 26 oktober 2004 och trädde i kraft den 1 april 2006³ efter ja-resultatet i folkomröstningen i Schweiz om denna fråga den 25 september 2005. Protokollet följer avtalsmodellen för EU 15 och sätter på liknande sätt upp kvoteringsregler, arrangemang för tillträde till arbetsmarkanden, restriktioner och skyddsklausuler.

Med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning till EU den 1 januari 2007 behöver avtalet åter ändras så att de nya avtalslutande parterna kan delta i det.

Den 5 maj 2006, efter rådets och kommissionens godkännande, inleddes förhandlingar med det Schweiziska edsförbundet om ett andra protokoll till avtalet om fri rörlighet för personer angående Republiken Bulgariens och Republiken Rumäniens deltagande som avtalslutande parter. Förhandlingarna avslutades den 29 februari 2008 med att den slutliga versionen undertecknades. Detta andra protokoll till avtalet undertecknades av EU och dess medlemsstater den 27 maj 2008.

II. Protokollet till avtalet mellan EU/Schweiz om fri rörlighet för personer till följd av anslutningen av de två nya medlemsstaterna Rumänien och Bulgarien (EU 2) den första januari 2007 (föreliggande protokoll)

Detta protokoll är en ”logisk fortsättning” av avtalet med EU 25. Det föreliggande protokollet, vilket använder samma rättsliga grund som det förra protokollet (Protokoll med EU 10), ger Schweiz rätten att bibehålla kvantitativa begränsningar för arbetstagare och egenföretagare från Rumänien och Bulgarien för att gradvis underlätta deras tillträde till den schweiziska arbetsmarknaden. Varje år ska större grupper tillåtas men med hänsyn till den schweiziska arbetskraftspotentialen och sysselsättningsstatistik.

¹ Schweiz är en av de ursprungliga medlemmarna i frihandelssammanslutningen EFTA men är inte medlem i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EEA). Schweiz röst mot anslutning till EEA förde med sig flera olika avtal med Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater.

² Från den 1 juni 2007 ska arbetstagare från EU 15 och från de två små, nya EU-medlemsstaterna Malta och Cypern, såväl som de tre EFTA-medlemsländerna Island, Norge och Liechtenstein ha fri tillgång till den Schweiziska arbetsmarknaden. Om antalet immigranter överstiger genomsnittet för de tre senaste åren med 10 procent har Schweiz rätt att återinföra kvotering även för dessa 17 EU-medlemsstater.

³ EUT L 89, 28.03.2006, s. 30.

Schweiz kommer att införa kvoter för övergångsperioderna (sammanlagt sju år, liksom för EU 10) enligt följande:

- En första övergångsperiod på två år som börjar den dag det föreliggande protokollet träder i kraft.
- En andra övergångsperiod på tre år i fall Schweiz i sin rapport om hur den första övergångsperioden fortlöpt anger att man kommer att fortsätta att tillämpa kvantitativa begränsningar¹.
- En extra tvåårsperiod då Schweiz kan fortsätta att tillämpa kvantitativa begränsningar men endast om man skulle uppleva ”allvarliga störningar på landets arbetsmarknad eller hot därom”.

Protokollet inbegriper även en särskild skyddsklausul som gör det möjligt för Schweiz att tio år efter det att protokollet trätt i kraft kräva kvoter för att begränsa antalet immigranter om antalet nya uppehållstillstånd under ett givet år skulle överstiga genomsnittet för de tre föregående åren med mer än 10 procent. Schweiz får under det följande året begränsa antalet nya uppehållstillstånd till genomsnittet under de tre föregående åren plus 5 procent². Med hänsyn till att folkomröstningen om att ge de två nya medlemsstaterna tillträde till den schweiziska arbetsmarknaden kommer att äga rum i maj 2009 och att det föreliggande protokollet kommer att träda i kraft efter denna folkomröstning skulle den period som anges i skyddsklausulen kunna gälla till och med 2019.

De kvantitativa begränsningarna i fråga om tillträde för arbetstagare med anställning i Schweiz och egenföretagare som är medborgare i Bulgarien eller Rumänien gäller i följande två fall: för kategorin uppehåll i mer än fyra månader men mindre än ett år (korttidsarbetstillstånd) och för kategorin uppehåll i ett år eller mer (långtidsarbetstillstånd)³.

Under den totala övergångsperioden på fem år kommer kvoterna för nya uppehållstillstånd för Rumänien och Bulgarien att öka från 3 620 till 9 090 (tillfälliga uppehållstillstånd) och från 362 till 1 046 (långsiktiga uppehållstillstånd).

Enligt övergångsbestämmelserna är Schweiz även berättigade att bibehålla kontrollerna av förtursbehandlingen av arbetstagare som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden och av löne- och arbetsvillkor tillämpliga på den andra avtalsslutande partens medborgare. Samma kontroller kan bibehållas för personer som tillhandahåller tjänster inom följande fyra sektorer: service till växtodling, byggverksamhet inklusive relaterade branscher, säkerhetstjänst samt rengöring och sotning.

I enlighet med det förra protokollet (Protokoll med EU 10) innefattar även det föreliggande protokollet ett antal anpassningar när det gäller övergångsbestämmelser om schweiziska

¹ Om Schweiz inte avger någon underrättelse enligt ovan, ska övergångsperioden löpa ut vid utgången av den tvåårsperiod som anges i första stycket.

² Bestämmelser i artikel 10.4 i det ursprungliga avtalet.

³ Innehavare av giltiga uppehållstillstånd har rätt att få dessa tillstånd förnyade. Förbrukning av kvoter får inte åberopas som ett skäl för att inte förnya innehavarnas tillstånd.

medborgares och företags förvärv av jordbruksmark, skog och skogsmark såväl som fritidsbostäder. Det innefattar dessutom tekniska anpassningar, särskilt när det gäller sociala trygghetssystem. De erforderliga anpassningarna av det ömsesidiga erkännandet av yrkesbehörighet kommer att antas av den gemensamma kommittén för avtalet.

III. De två nya medlemsstaternas tillträde till den schweiziska arbetsmarknaden

Enligt de senaste undersökningarna som schweiziska ekonomiska organisationer har genomfört¹, har utvidgningen av avtalet om fri rörlighet till att omfatta två nya medlemsstater en avgörande betydelse för Schweiz ekonomi.

För att undvika ekonomisk och social instabilitet², försäkrade de Schweiziska myndigheterna invånarna om att arbetsmarknaden kommer att öppnas upp gradvis och att pressen på lönerna, i och med marknadsliberaliseringen, kommer att begränsas. Det är dessutom möjligt att återinföra kvoter på grundval av skyddsklausulen som kan användas till och med 2019.

Om det schweiziska parlamentet och väljarna säger nej till en utvidgning av avtalet om fri rörlighet för personer från de nya medlemsstaterna finns det risk för att EU upphäver avtalet. Detta skulle innebära att den så kallade giljotinklausulen skulle bli tillämplig och de sex andra ”Bilaterala avtal 1” från 1999 skulle följaktligen bli ogiltigförklarade³.

Enligt bestämmelser i avtalet kan frågan om avtalets utvidgning tas upp i frivilliga folkomröstningar för att ta reda på de schweiziska medborgarnas åsikter i denna fråga.

Den 25 september 2005 ägde en folkomröstning rum om denna fråga för att validera ikraftträdandet av protokollet med EU 10⁴.

Till följd av att den sjuåriga övergångsperioden för EU 25 tar slut och en ny etapp inleds, kommer det säkerligen dessutom att hållas en ny folkomröstning i maj⁵.

¹ Se http://www.accords-bilateraux.ch/fileadmin/user_upload/bilaterale/pdf/fr/2008-06-16_Exp_Europe_Staempfli.pdf

² I förhandlingarna med Schweiz förutsåg man upprätthållandet av sådana arbetsmarknadsrestriktioner, såsom nationell prioritet, lönekontroll och kvoter.

³ ”Bilaterala avtal 1” omfattade fri rörlighet för personer, landtransporter, flygtransporter, jordbruk, forskning, tekniska handelshinder och offentlig upphandling. Avtalen trädde i kraft den 1 juni 2002. Förhandlingar om ”Bilaterala avtal II” har pågått sedan juni 2002 och rör beskattning av sparande, samarbete om bedrägeribekämpning, Schweiz associering till Schengen-bestämmelserna, schweiziskt deltagande i Dublin- och Eurodac-förordningarna, handel med förädlade jordbruksprodukter, schweiziskt deltagande i Europeiska miljöbyrå och Europeiska miljöinformations- och observationsnätet (EIONET), statistiksamarbete, schweiziskt deltagande i Media plus och Media training-programmen och avtal om stopp för dubbelbeskattning av pensionärer från gemenskapsinstitutionerna.

⁴ Enligt en opinionsundersökning som publicerades i januari 2005 var 52 procent av väljarna positiva till en utvidgning av avtalet om fri rörlighet, medan 30 procent var emot och 18 procent ännu inte hade bestämt sig.

⁵ Schweiz representanthus har beslutat att folkomröstningen om en förlängning av avtalet med EU 25 ska åtskiljas från den första folkomröstningen för EU 2 rörande ikraftträdandet av protokollet till avtalet angående Bulgariens och Rumäniens anslutning till EU.

IV. Föredragandens ståndpunkt

Ekonomiska fördelar

Utvidgningen av avtalet om fri rörlighet för personer mellan Schweiz och EU till att även omfatta de tio nya medlemsstaterna skapade möjligheter på arbetsmarknaden och den ökande handeln med dessa länder påverkade den schweiziska ekonomins tillväxt.

Enligt en rapport från statsekretariatet för ekonomiska angelägenheter hade immigrationen anpassats till Schweiz arbetsmarknadsbehov utifrån cykliska utvecklingar hade en positiv inverkan på den inhemska ekonomin.

Utvidgningen av detta avtal till att även omfatta Rumänien och Bulgarien kommer troligen att öka konkurrensen på den schweiziska arbetsmarknaden, göra det lättare att utstationera schweiziska arbetstagare till dessa två länder, öka möjligheterna att anställa personal från Rumänien och Bulgarien och kommer att öppna upp framtida marknader för schweizisk export. Statistik visar att den schweiziska arbetsmarknaden är i behov av mycket högutbildad personal, speciellt inom ledning och rent teoretiska och tekniska områden.

Inom vissa områden av den schweiziska ekonomin såsom turism, servicenäring, jordbruk och hälsosektorn hoppas man att öppnandet av marknaden kommer att göra det lättare att hitta personal till arbeten med lägre utbildningskrav.

Utmaningar med protokollet

Föredraganden ställer sig positiv till en utvidgning av avtalet då föredraganden tror att Rumänien och Bulgarien, å ena sidan, och det Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, har mycket att vinna på ett utvidgat Europa som främjar en ekonomisk politik och vars mål är ökad tillväxt och sysselsättning, inte bara inom EU utan även i grannländerna.

Vid en jämförelse av protokollet från anslutningen av EU 10 med det från anslutningen av Rumänien och Bulgarien har föredraganden dock upptäckt att tidsramarna skiljer sig åt, detta trots att antalet övergångsperioder som Schweiz infört är desamma för EU 10 och EU 2.

Skillnaden beror på att protokollen träder i kraft vid olika tillfällen¹ vilket innebär att samtliga övergångsperioder för Rumänien och Bulgarien förlängs med åtminstone två år².

Tidpunkterna för när protokollen ska träda i kraft avgörs utifrån det datum då övergångsperioderna inleds vilket i sin tur baseras på ett system som är mycket inkonsekvent:

¹I protokollet till avtalet mellan EU/Schweiz om fri rörlighet för personer till följd av anslutningen av tio nya medlemsstater (EU 10) den 1 maj 2004 anges följande övergångsperioder: en första övergångsperiod på tre år till och med den 31 maj 2007, en andra övergångsperiod på två år till och med den 31 maj 2009 och en extra period på två år till och med 2011. Schweiz särskilda skyddsklausul är planerad till 2014.

² Schweiz särskilda skyddsklausul är dessutom två år längre för EU 2 än för EU 10. Detta beror på att klausulen är planerad till och med 2014 för EU 10, respektive tolv år efter det att det ursprungliga avtalet trädde i kraft 2002 och följaktligen för en period av tio år efter anslutningen till EU. För EU 2 är klausulen planerad till och med 2019, vilket innebär för en period av tio år efter det att det föreliggande protokollet som är planerat till 2009 trätt i kraft och följaktligen för en period av tolv år efter deras anslutning till EU.

först utgår man från det datum EU 10 anslöts (den 1 april 1004) och efter det ikraftträdandet av protokollet för EU 2 (samt efter Schweiz referendum som är planerat till maj 2009).

Föredraganden ber därför kommissionen, med hänsyn tagen till att Rumänien och Bulgarien anslöts två år senare, att med vederbörlig noggrannhet se till att snabba på denna process och att se till att det Schweiziska edsförbundet inte kommer att senarelägga sitt godkännande så att det föreliggande protokollet genast kan träda i kraft efter det att den planerade folkomröstningen i frågan har ägt rum.

Alla dessa faktorer sammantaget gör att föredraganden stöder avtalet och rekommenderar att parlamentet ger sitt samtycke.

ÄRENDETS GÅNG

Titel	Protokoll till avtalet EG/Schweiz om fri rörlighet för personer (Bulgariens och Rumäniens deltagande)	
Referensnummer	09116/2008 – C6-0209/2008 – KOM(2008)0209 – 2008/0080(AVC)	
Begäran om parlamentets samtycke	29.5.2008	
Ansvarigt utskott Tillkännagivande i kammaren	LIBE 4.6.2008	
Föredragande Utnämning	Marian-Jean Marinescu 28.5.2008	
Behandling i utskott	14.7.2008	8.9.2008
Antagande	8.9.2008	
Slutomröstning: resultat	+: 35	–: 0
	0: 0	
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Alexander Alvaro, Emine Bozkurt, Philip Bradbourn, Mihael Brejc, Jean-Marie Cavada, Carlos Coelho, Elly de Groen-Kouwenhoven, Esther De Lange, Gérard Deprez, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Bárbara Dührkop Dührkop, Claudio Fava, Armando França, Kinga Gál, Patrick Gaubert, Jeanine Hennis-Plasschaert, Ewa Klamt, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Henrik Lax, Baroness Sarah Ludford, Claude Moraes, Javier Moreno Sánchez, Rareș-Lucian Niculescu, Martine Roure, Inger Segelström, Renate Weber, Tatjana Ždanoka	
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Edit Bauer, Frieda Brepoels, Simon Busuttil, Elisabetta Gardini, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jean Lambert, Marian-Jean Marinescu, Siiri Oviir	
Ingivande	12.9.2008	